

Az NDK-ba érkeztek a Szojuz—22 űrhajósai

● Berlin (MTI)

Erich Honeckernek, az NSZEP KB főtítkárnak meghívására kedd délelőtt a Német Demokratikus Köztársaságba érkezett a Szojuz—22 két szovjet utasa, Valerij Bikovszkij és Vlagyimir Akszjonov. Berlinben a legmagasabb rangú vendégeknek szokásos módon üdvözölték a két űrhajóst, akik legutóbbi útutazásuk során — a szocialista országok közös Interkozmosz programjának részeként — tudományos felvételeket készítettek a szovjet—NDK együttműködés eredményeként, a jénai Zeiss Művekben készített „röntgenszemű” MKF—6 multispektrális fényképezőgéppel. A schönefeldi repülőtérre fogadtatásukra Erich Honeckerrel az élen megjelentek az NDK párt- és állami vezetői.

A két szovjet űrhajósok Erich Honecker kedden délután átadta az NDK legmagasabb kitüntetését, a Marx Károly Érdemrendet.

A berlini lapok orosz és német nyelvű szalagcímekekkel köszöntötték a szovjet vendégeket. A schönefeldi repülőtérre bevezető hosszú útvonalon és a város központjában — az NSZEP és az NDK Nemzeti Frontja berlini bizottságának felhívására — tíz- és tízezrek üdvözölték az űrhajósokat. Az NDK televíziója egyenes adásban közvetítette az ér-

kezést és az ünnepélyes bevonulást.

A szovjet űrhajósok körutat tesznek a vasárnapi választásokra készülő NDK-ban. Látogatásokon, találkozókön és gyűléseken vesznek részt Berlinben, Lipcsében, Erfurtban, Karl Marx-Stadtban,

Berlinben kedden bejelentették, hogy megkezdődött az MKF—6 kamera által a Szojuzunió, az NDK és Bulgária fölött készített csaknem 2500 felvétel kiértékelése.

Véget ért a francia tv szovjet hete

● Párizs (MTI)

A Moszkvai Nagyszínház gálaestjének közvetítésével ért véget kedden este a francia televízió első műsorának szovjet hete, amely a „Nyitott kapuk a világra” program első sorozataként, egy héten át mindennap a szovjet élet különböző színhelyeiről sugározott egyenes közvetítést a francia nézők számára. A szovjet hét keretében hangzott el egy hete Leonid Breznyev, kedden pedig Giscard d'Estaing interjúja — mindkettőt láthatták mind a francia, mind pedig a szovjet nézők.

Párdi Imre találkozott a Líbiai ASZU KB titkárával

● Budapest (MTI)
Párdi Imre, az MSZMP Központi Bizottságának tag-

Gáspár Sándor és P. Gensous megbeszélése

● Budapest (MTI)

Pierre Gensous, a Szakszervezeti Világszövetség főtítkárá rövid látogatást tett Budapesten. Megbeszélést folytatott Gáspár Sándorral, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjával, a SZOT főtítkárával. Véleményt cseréltek a nemzetközi szakszervezeti mozgalom aktuális kérdéseiről.

RÁDIÓTELEK

GENFBE UTAZOTT A BVT KÜLDÖTTSEGE

Kedden Rómeo Csandrának, a BVT főtítkárnak vezetésével Genfbe utazott a Béke-világtanács ismert politikusokból, közéleti személyiségekből, tudósokból álló magas szintű küldöttsége. Magyar részről dr. Réczei László, az Országos Békétanács alelnöke tagja a delegációnak, amely a világkonferencián elfogadott okmányokat átadja az ENSZ kereskedelmi és fejlesztési értekezlete (UNCTAD) főtítkárnak, valamint a kereskedelmi és fejlődési tanácsnak.

LAOSZI PÁRT- ÉS KORMÁNYKÜLDÖTTSEG MOSZKVÁBAN

Kaysone Phomvihane-nak, a Laoszi Forradalmi Néppárt Központi Bizottsága főtítkárnak, a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság miniszterelnökének vezetésével kedden Ulánbátorból Moszkvába érkezett a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság párt- és kormányküldöttsége.

GANDHI—NYERERE-MEGBESZÉLÉS

• Indira Gandhi, indiai miniszterelnök tanzániai látogatásának második napján kedden Dar-es-Sallamban megbeszéléseket folytatott Julius Nyerere elnökkel Afrika déli részének problémáiról és a kétoldalú kapcsolatokról.

GRIBKOV KINEVEZÉSE

A Varsói Szerződés tagállamainak kormányai Anatolij Gribkov vezérezredest kinevezték a Varsói Szerződés tagállamai egyesített fegyveres erők törzsének főnökévé. Az 57 éves Gribkov vezérezredes 1973-tól 1976-ig a Leningrádi Katonai Körzetnek volt a parancsnoka.

BEFEJEZŐDTEK A TÁRGYALÁSOK

Moszkvában kedden befejeződtek a szovjet—angolai gazdasági és műszaki együttműködés fejlesztéséről folytatott tárgyalások.

Moszkvában megnyílt a KGST vb 78. ülése

● Moszkva (MTI)

Moszkvában kedden megnyílt a KGST végrehajtó bizottságának 78. ülése, amelynek munkájában a tagállamok állandó képviselői, miniszterelnök-helyettesek — magyar részről Székér Gyula — vesznek részt.

A végrehajtó bizottság ülésén jelen van Nyikolaj Faggyejev, a KGST titkára.

Az ülésen Kazimierz Olaszewski, Lengyelország képviselője elnököl.

A végrehajtó bizottság a tagállamok gazdasági együttműködésének elmélyítésével

és tökéletesítésével, a szocialista gazdasági integráció komplex programjának megvalósításával összefüggő kérdéseket vitatja meg.

Timár Mátyas, a Magyar Nemzeti Bank elnöke és Marjai József nagykövet kedden Moszkvában fogadást adott a Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Bank tanácsának 43. ülészaka alkalmából. A fogadáson jelen volt Nemesslaki Tivadar kohó- és gépipari miniszter, K. I. Nazarkin, a Nemzetközi Gazdasági Együttműködési Bank elnöke.

Magyar felszólalás az ENSZ-ben

● New York (MTI)

Az apartheidellenes speciális bizottság hétfőn a dél-afrikai politikai foglyok szolidaritási napján emléklést tartott, amelyen megjelent Hangsúlyozta, hogy a dél-afrikai hazafiak a bebörtönzött politikai foglyok azonnali és feltételmentes szabadonbocsátása nélkül nem képzhető el kibontakozás Afrika déli részén.

miniszter-helyettes a magyar nép támogatásáról és szolidaritásáról biztosította a faji megkülönböztetés ellen, a nemzeti függetlenségért küzdő dél-afrikai népeket. Hangsúlyozta, hogy a dél-afrikai hazafiak a bebörtönzött politikai foglyok azonnali és feltételmentes szabadonbocsátása nélkül nem képzhető el kibontakozás Afrika déli részén.

A teljes igazság hangja

● Kommentárunk

Gus Hall, az Egyesült Államok Kommunista Pártjának főtítkára nyilatkozott egy amerikai televíziós társaság, a Public Broadcasting Service programjában. Szavait ezúttal kétféle minőségben intézte az amerikai közvéleményhez: nemcsak a párt főtítkáráként, hanem egyben elnökjelöltjeként is. És itt állunk meg egy pillanatra!

Megéri maga a jelenség, hogy az amerikai kommunisták egyáltalán jelöltet indítanak a novemberi választásokon. Ez a döntésük nemcsak a jobboldali csoportok eszelős dühének, sőt — minden alkalommal — rossz ízű gúnyolódásának tárgya, de vannak mérsékelt körök Amerikában és messze Amerikán túl is, amelyek értetlenül fogadják a jelöltindítást.

Vannak, méghozzá sokan, akik nem rosszindulatból, gyűlöletből, hanem őszinte érdeklődésből és politikai tájékozatlanságból őszintén kérdezik — maguktól is és nem ritkán az amerikai kommunistáktól is — csak nem gondolják komolyan, hogy Gus Hall, vagy egy másik kommunista az Egyesült Államok elnöke lehet?

A világos kérdés világos, őszinte választ érdemel. Nem, egy pillanatra sem gondolják komolyan. Ha valakik, éppen a kommunisták ismerik a legjobban ennek az áthághatatlan akadályait. Ok aztán tudják — naponta, percenként érzik a saját bőrükön — hogyan sújt le a monopólióke jól olajozott erőszakgépezete a párt aktivistáira.

Sehol a világon nem esik annyi szó a „demokratikus játékszabályokról”, a „tisza demokráciáról”, az amerikai alkotmány által maradéktalanul biztosított — de természetesen papíron maradó „népképviselési jogról”.

Hát akkor miért? A válasz egyszerű: azért, mert a választási kampány igen nagy nyilvánosságot biztosított alkalom az amerikai kommunisták pártjának, hogy magas rangú tisztségviselője elmondja a közvéleménynek a teljes, a maradéktalan igazságot, és fel is tárja —

tudományos alapossággal — a jelenségek okait.

Fordék sok mindent elmondanak Carterékről és Carterék sok mindent elmondanak Fordékról. De mindez a felszín. A mélyből az igazság egyetlen tiszta forrása tör fel: a marxista-leninista amerikaiak, a kommunisták hangja. Természetes, hogy minden alkalommal megragadnak arra, hogy ezt a hangot minél többen hallják.

ja, a KB gazdaságpolitikai osztályának vezetője kedden találkozott és megbeszélést folytatott Abu Bakr Abu Shamaval, a Líbiai Arab Szocialista Unió Központi Bizottságának titkárával, aki a líbiai küldöttség élén részt vett a fejlődési világkonferencián. Szívélyes, baráti légkörben véleménycserét folytattak néhány kölcsönös érdeklődésre számot tartó kérdéssel, közöttük az MSZMP és a Líbiai ASZU együttműködésének lehetőségeiről. A találkozón részt vett dr. Nagy Gábor, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője.

BÁTYAI JENŐ:

Lapok a szegedi tudomány- és technikatörténetből

194.

A város egészségügye történeti áttekintésének befejezéséig tegyük néhány visszapillantást a közegészségügyi viszonyokra vonatkozóan, a negyvenes éveket vizsgálva.

A száz évvel korábbi közegészségügyi helyzetre jellemző volt, hogy az elhaltak fele az ötven évet éppen hogy megérte. A lakosság tíz százaléka pincelakásokban élt. A vizellátás, a csatornázás elmaradottsága jelentősen járult hozzá a fertőző betegségek; a vérhas, a hastífusz nagy számúhoz. A halálzási arányszám nagy volt. A halálok között több mint húsz százalékkal a tbc állt az első helyen. Ezek a jellemzők az országos átlagra vonatkoznak, amelyeknél a száz évvel korábbi szegedi viszonyok sem lehettek sokkal rózsásabbak. Az 1879-es nagy árvízvet követő modern városépítés nagy gondot fordított a közegészségügyi normák betartására is, így a város közegészségügyi helyzete korántsem volt olyan elmaradott, mint az ország más vidékein.

Szegeden a negyvenes években a hatósági gyógyító orvosok teendőit 14 városi orvos látta el. Ezek közül hat a városban, nyolc a külterületeken dolgozott. Érdemes megjegyezni, hogy a város a külterületi orvosellátás kérdését meg a századfordulón megoldotta, az akkori lehetőségekhez mérten, amit a későbbiekben tovább fejlesztett. Ebben az időben háromszáznál is nagyobb volt a Szegeden élő orvosok száma, akik nagyobb részt magánorvosként, klinikai vagy kórházi alkalmazottként dolgoztak. A klinikák mellett a gyógyítás szolgálatában álltak a kórházak, a tudóbeteg-gondozó intézetek és egy magánstanatórium. Így az egészségügyi létesítmények férőhelyei a helyi igényeket megközelítően kielégítették.

A város területén huszonhat nyilvános, két házi és öt kézigyógyászati volt. Ezek közül négy nyilvános és öt kézigyógyászati a várostól távol eső, külterületi tanyaközpontokban nyújtott segítséget a rászorulóknak.

Ami a szülészeti ellátottságot illeti, azt leginkább a bábák számával tudjuk megvilágítani. A város belterületén 19 hatósági és 21 magánbába működött, de a külső területek is ellátottak vol-

tak e vonatkozásban, bár a tanyai lakosság kevéssé vette igénybe a bábák felkészültségét.

A város közegészségügyi szakembereinek még a negyvenes években is a legnagyobb gondot a gümőkór elleni védekezés, illetve a megelőzés jelentette. Ez annál is inkább jelentős erőket költött le, mert Szegeden az országosnál nagyobb volt a halálzási arányszám. A védekezés már csecsemőkorból megindult, ekkortájt vezették be nagyobb arányokban a BCG-oltást a gümőkór ellen. Az iskolákban, az óvodákban megszervezték a hordozható készülékkel végzett röntgen-átvilágításokat.

A vizsgált időszakban már működtek a városban a közegészségügyi megelőző, felvilágosító szervezetek, amelyek a tanyavidéken, elsősorban élők között is fejtettek ki hasznos tevékenységet. A csecsemő- és anyavédelemmel is behatóan foglalkoztak, igaz, inkább csak a város központjára összpontosítva.

A tbc elleni védekezésre több akcióprogramot dolgoztak ki, amelyek nyaralításokból, tizórai és uszonnai tejakciókból álltak.

A város közegészségügyi helyzete tehát már a negyvenes években sem volt túlságosan elmaradott, de korántsem érte el azt a színvonalat, amit a százezeren felüli lakosú várostól a normatívák megkövetelnek.

A közegészségügyi kérdések állandó felszínén

tartása ma is mindennapi feladat, nemcsak az egészségügyi szakemberek, hanem minden kultur emberközösség számára.

A műszaki-tudományos forradalom a legnagyobb fordulat, amely valaha is vége ment a természettudomány és a technika történetében. Mindennapi életünkbe beleszólt, és alapvető jelentőségűvé vált az egész emberiség jövőjét illetően. A jelen eredményei azonban a múlt természettudományos és technikai sikerei nélkül el sem képzelhetők, mert az emberi kultúra és civilizáció fejlődésének alapjai az előbbi korok áldozatkész munkájában találhatók meg. Az előbbi korok eredményeit nagyszerű alkotóknak köszönhetjük, akiket ma is tisztelünk. A jövő fejlesztéséhez a múlt fejlődését is meg kell ismernünk, ezért kíséreltük meg szűkebb világunk, Szeged természettudományának — benne agrár- és orvostudományának — és műszaki múltjának eredményeit, jelentősebb személyiségeit bemutatni. Ezen túlmenően, ez nemzedéki kötelességünk is, amiből, reméljük, e sorozattal egy keveset törlesztettünk.

(Vége.)

A szerző a számos kutató és feltáró gazdag irodalmi jegyzéket lapunkban nem teszi közzé, csupán a legfontosabb forrásmunkákat közöljük: Lechner Lajos: Szeged újjáépítése, Bp., 1891., Szűcs Mihály: Szeged mezőgazdasága, Szeged, 1912., Hilf László: Szeged iparossága, Szeged, 1929., Balanyi György: Magyar piaristák a XIX. és a XX. században, Bp., 1942., Tonelli Sándor: Szeged, Szeged, 1925., Tonelli Sándor: A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara ötvenéves története, 1890—1940., Szeged, 1940., Magyar városok monográfiája, Szeged (szerk.: Kiss Ferenc, dr. Tonelli Sándor és Sz. Szigethy Vilmos), Bp., 1927., Nagy Zoltán és Papp Imre: Városképek — műemlékek, Szeged, Bp., 1960., Oltvai Ferenc: Szeged múltja írott emlékekben, Szeged, 1968., Ötvenéves a mezőgazdasági kutatás Szegeden (szerk.: Somorjai Ferenc és Magassy Dániel), Szeged, 1974., Reizner János: Szeged története I.—IV., Szeged, 1900., Kulinyi Zsigmond: Szeged új kora, Szeged, 1901., Bálint Sándor: Szeged városa, Bp., 1959., Szegedi Egyetemi Almanach, 1921—1971 (szerk.: Lisztes László és Zallár Andor), Szeged, 1971., Tanárképző Főiskola, Szeged, 1873—1973, Almanach (szerk.: dr. Megyeri János és dr. Moholi Károly), Szeged, 1973.